

som om jeg dermed ogsaa sigtede til offentlige Stiftelser eller milde Stiftelser. Det har været saa langt fra mig, at tænke det, at jeg ikke har troet, det var muligt, at man kunde forstaae mine Ord saaledes. Jeg omtalte blot enkelte Familier og enkelte Personer, og ikke engang med Hensyn til disse enkelte Familier og Personer har jeg villet have, at Controlen skulde ophæves, thi saa kunde jeg ikke i Udvalget have givet mit Minde til §§ 1 og 3, og det er vistnok vort Ønske, at der bliver ved at være en saadan Control; men jeg har blot udtalt mig i Modsetning til, hvad der fra flere Sider, forekommer mig, er blevet meget stærkt udhævet, at man burde conservere disse tilkommende Familier og Slægter mere, end der stemmede med vort Lovforslag, i en ganske anden Retning, og det er derfor, at jeg har tilladt mig at udtale min personlige Mening, og den vedbliver jeg endnu, at jeg ikke troer, at det er rigtigt, at enkelte Familier blive mere begunstigede end andre Borgere i Almindelighed, og at, dersom der er Noget, som ikke kan eksistere og gaae frem i Bevære ved de almindelige Love, som Andre ere nødte til at lade sig nøie med, saa mener jeg, at slige Familier ikke ere værd at conservere. Det er det, jeg vilde udtale, og jeg maa paa det Bestemteste erklære mig imod, at jeg skulde have meent, at Statens Control, med Hensyn til offentlige Stiftelser, skulde opføre. Den høitærede Justitsminister har iøvrigt selv udtalt de mange Vanskeligheder, der vilde opstaae ved den Control, som han bliver nødte til at overtage, med Hensyn til criminel Tiltale, i hvilket Tilfælde den skal finde Sted, hvorvidt han ved flere Leiligheder skal sætte Lid til Angivelsen af Eiendommens Værdi, i hvilken Henseende han maa stole paa de Dplysninger, han kan indhente fra andre Karter, osv. Jeg troer, at det ikke kan være behageligt for ham saaledes at kontrollere privat Formue og private Wænds Foretagender, og det kan vel ogsaa tænkes, at Staten bliver fæd af at være Formynder for ellers myndige Personer, eller at sætte dem under Curatel, som strider imod de almindelige Bestemmelser i vor øvrige Lovgivning.

Orsted: Der er saavel tidligere af mig, som og af en Mængde andre Talere anført, som det forekommer mig, saa afgjørende Grunde for, at den Maa, hvorpaa der efter Lovforslaget skulde stikkes de tilkommende Succesorer et billigt Bederlag for det Gods, der afhændes fra Lehn og Stamhuse, er aldeles ufyldstgjørende, at det ikke forekommer mig at være nødvendigt vidtlostigt at dvæle derved. Jeg skal dog endnu bemærke, at det ogsaa er indrømmet af selve Udvalget, at det ikke kan nægte, at der jo ved Hjælp af den Maa, det har foreslaaet, kan udøves Forurettelser imod de tilkommende Arvinger. Det har kun troet, at man skulde tage mindre Hensyn dertil, fordi det var saa vigtigt at fremme Selveiendom, at, om endogsaa vedkommende Familiers Interesser bleve krænkede, det dog maatte anses som mindre betydeligt (Dahl: Nei!). Ja, det er endogsaa yttret, at denne Interesse fortjente ikke at komme i Betragtning, da de privilegerede Familier, som derved skulde hjælpes frem for andre, ikke egne sig til saadan Omhu. Men her er ikke Spørgsmaal blot om enkelte Personers Interesse, men her er Spørgsmaal om en Ret, som Loven har taget under Beskyttelse, og som man altsaa ikke kan behandle saa løst. Her er slet ikke Tale om nogen privilegeret Familie; men her er Spørgsmaal om den Formue, som Ens Forfædre have efterladt under visse bestemte, i Loven hjemlede, Former, og som altsaa Slægten maa have en bestemt Rettighed til. Det er paa ingen Maa- de sagt, at disse Slægter iøvrigt ere privilegerede. Som bekendt gaae ogsaa Stamhuse i Arv til Personer, som ikke høre til Adelen. Overalt er der ikke Spørgsmaal om at have nogle af de Rettigheder, som Vedkommende skulde have som privilegerede, men blot om at hjemle ved Arv erhvervede Formue-Rettigheder. I det forhen med os forbundne Land, Norge, som tidligere end vi har faaet en Forsatning, som har havet alle Fortrin, har man dog aldeles vedligeholdt de Familierettigheder til Lehn og Stambodsfer, som vare der, og der har ikke der i mindste Maa- de været arbeidet paa at betage dem andet end de Priviligier, som de havde fremfor Andre; de derværende Lehn og Fideicommisser gaae i Arv ganske i Overensstemmelse med de en-